

Právní postavení obětí znásilnění a sexuálního násilí: kazuistika

7. 12. 2015 Mgr. David Oplatek

Advokát, proFem

Hlava III trestního zákoníku – trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti

- § 185 TZ – Znásilnění
- § 186 TZ – Sexuální nátlak
- § 187 TZ – Pohlavní zneužití
- § 188 TZ – Soulož mezi příbuznými
- § 192 TZ – Výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií
- § 193 TZ – Zneužití dítěte k výrobě pornografie

zákon č. 45/2013 Sb. o obětech trestné činnosti

- **zvlášť zranitelná oběť** - § 2 odst. 4 písm. d) ZOTČ
– *oběť trestného činu proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti* nebo trestného činu, který zahrnoval násilí či pohrůžku násilím, jestliže je v konkrétním případě zvýšené nebezpečí způsobení druhotné újmy s ohledem na její věk, pohlaví, rasu, národnost, sexuální orientaci, náboženské vyznání, zdravotní stav, rozumovou vyspělost, schopnost vyjadřovat se, životní situaci, v níž se nachází, nebo s ohledem na vztah k osobě podezřelé ze spáchání trestného činu nebo závislost na ní

Právo na bezplatnou právní pomoc

- § 5 odst. 1 ZOTČ – právo na bezplatnou odbornou pomoc
- Subjekty zapsané v registru poskytovatelů pomoci obětem trestných činů mají povinnost poskytnout odbornou pomoc ZZO bezplatně bez zbytečného odkladu
- Advokáti zapsaní v tomto registru – mají povinnost ZZO poskytnout ve vymezeném rozsahu právní pomoc zdarma
- § 51a TŘ – právo na právní pomoc poskytovanou zmocněncem bezplatně nebo za sníženou odměnu v případě, že nemají dostatek prostředků

Další práva zvlášt' zranitelných obětí

- zabránění kontaktu oběti s osobou, kterou označila za pachatele, s osobou podezřelou nebo s osobou, proti níž se řízení vede
- podání vysvětlení a výslech oběti osobou stejného nebo opačného pohlaví
- otázky směřující do intimní oblasti vyslýchané oběti je možné klást jen pokud je to nezbytné
- tyto otázky se mají klást citlivě a šetrně
- vyškolená osoba
- právo na úplný výslech, aby nemusel být později opakován
- v případě opakovaného výslechu právo na výslech stejnou osobou

Peněžitá pomoc obětem trestné činnosti

- § 24 odst. 1 písm. d) ZOTČ – právo na peněžitou pomoc má oběť trestného činu proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti, které vznikla **nemajetková újma**
- nárok na úhradu nákladů spojených s poskytnutím odborné psychoterapie a fyzioterapie či jiné odborné služby zaměřené na nápravu vzniklé nemajetkové újmy až do výše 50.000,-
- § 28 odst. 1 písm. b) ZOTČ – při těžké újmě na zdraví 50.000,- (paušál) nebo až 200.000,- (prokázaná ztráta na výdělku a prokázané náklady spojené s léčením)

Náhrada škody a nemajetkové újmy

- Dříve podle vyhlášky 440/2001 Sb. – **posttraumatická stresová porucha** – až 1.500 bodů + max. 50% navýšení
- 1 bod = 120 Kč
- § 2958 NOZ – *„při ublížení na zdraví odčiní škůdce újmu poškozeného peněžitou náhradou, vyvažující plně vytrpěné bolesti a další nemajetkové újmy; vznikla-li poškozením zdraví překážka lepší budoucnosti poškozeného, nahradí mu škůdce i ztížení společenského uplatnění. Nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti“.*
- Metodika NS – nemá závazný charakter
- U bolestného zůstalo bodové ohodnocení
- 1 bod pro rok 2014 = 251,28 Kč (odvozuje se od průměrné mzdy)

- **Ztížení společenského uplatnění** – počítá se rozsah omezení ve vztahu k průměrnému (obvyklému) poškozenému, a to zejména z pohledu všech myslitelných stránek života, tak s přihlédnutím k individuálním odlišnostem každého jednotlivého případu
- Výši určí soudní znalci

Náhrada při újmě na přirozených právech člověka

- Zásah do osobnostních práv
- např. zásah do občanské cti, důstojnosti, práva na rodinný život, integrity člověka, svobody rozhodování v sexuální oblasti
- 8 Tdo 46/2013 – NS *„Není pochyb o tom, že znásilnění ženy je vždy traumatizujícím a závažným zásahem do její lidské integrity a nese s sebou závažné sexuální důsledky. Tak tomu bylo i v této trestní věci, kde je zcela zřejmá příčinná souvislost mezi činem obviněných a následkem v podobně závažného zásahu do jejího osobního života, který se od činu obviněných zcela změnil“*